

Baisc grianghraf Thomáis Uí Mhuircheartaigh seolta ar dúchas.ie

Sheol Cathal Goan, Cathaoirleach Fhondúireacht Bhéaloideas Éireann, baisc grianghraf as Bailiúchán Grianghraf Chnuasach Bhéaloideas Éireann ar dúchas.ie ag Oireachtas na Samhna, Citywest inné (Déardaoin 31 Deireadh Fómhair).

Tá suas le 80,000 grianghraf i mBailiúchán Grianghraf Chnuasach Bhéaloideas Éireann, a bhformhór ó thréimhse Choimisiún Béaloideas Éireann (1935–70) agus a chomharba. I measc na ngnéithe a léirítear sna grianghraif, tá tithe cónaithe agus gnéithe eile de dhéantús, slite beatha, ceirdeanna agus ceardaíocht, tráchtáil, modhanna iompair, an fharraige, oideachas, creideamh, bia, feisteas, féilte agus deasghnátha, scéalaithe, ceoltóirí, caithimh aimsire agus spórt. Tá breis agus 11,000 grianghraf ón gCnuasach digitithe, catalógaithe agus curtha ar fáil ar dúchas.ie cheana féin.

Seoladh breis agus **600 grianghraf nuadhigithe** a ghlac [Tomás Ó Muircheartaigh](#) (1907–1967) idir 1930 agus 1960 ar dúchas.ie. Baineann tábhacht ar leith leis na grianghraif a ghlac sé **sna ceantair Ghaeltachta, i gCorca Dhuibhne, Co. Chiarraí, go háirithe**. Ghlac sé go leor grianghraf i mBaile Átha Cliath agus i gCo. Chill Mhantáin chomh maith, mar aon le roinnt mhaith eile ar an Mór-Roinn, san Ostair, go háirithe.

Dúirt Cathal Goan go mbaineann tábhacht ar leith le bailiúchán grianghraf an Mhuircheartaigh mar go léiríonn siad gnéithe de shaol agus de shaothar mhuintir na Gaeltachta, go luath san fhichiú haois, ar mhodh bríomhar, ealaíonta.

I measc an ábhair eile atá ar fáil ar dúchas.ie cheana, tá c.12,000 mír bhéaloidis **ón bPríomhbhailiúchán Lámhscríbhinní**, ábhar a bhailigh bailitheoirí Choimisiún Béaloideas Éireann ó 1935 i leith. Cuirtear ábhar nua ón mbailiúchán seo leis an suíomh go ráithiúil. Chomh maith leis sin, tá **Bailiúchán na Scol**, ábhar ó gach ceann de na 26 contae a ghlac páirt i Scéim na Scol in 1937–39. Cuireadh tús le **Meitheal Dúchas.ie** in Earrach 2015, tionscadal tras-scríofa atá ar cheann de na tograí sluafhoinisithe is rathúla dá leithéid ar domhan. Tá breis agus 220,000 leathanach tras-scríofa go deonach ag baill na Meithle go n-uige seo.

Cuireann Éireannaigh agus lucht an diaspora araon suim in [dúchas.ie](#). Tá líon mór úsáideoirí lonnaithe sa Bhreatain, sna Stáit Aontaithe, san Astráil agus i gCeanada, i measc neart tíortha eile. Is áis iontach é dúchas.ie dóibh siúd a chuireann suim i léann an bhéaloidis, sa stair áitiúil, sa tseandálaíocht, i gcúrsaí ginealais, sa teangeolaíocht agus i mórán réimsí taighde eile. Is féidir an bailiúchán a chuardach de réir áiteanna, de réir daoine agus de réir topaicí, agus tá ábhar ann ó nach mór gach paróiste sa tír.

Is toradh é dúchas.ie ar chomhpháirtíocht a cuireadh ar bun in 2012 idir Cnuasach Bhéaloideas Éireann in UCD, Leabharlann Dhigiteach UCD, agus Fiontar & Scoil na Gaeilge, aonad teagaisc agus taighde trí mheán na Gaeilge in DCU. Tá sé mar aidhm ag an tionscadal bailiúcháin uile Chnuasach Bhéaloideas Éireann a dhigitiú agus a chur ar fáil don phobal ar líne. Tá an tionscadal á chómhaoiniú ag An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta le tacaíocht ón gCrannchur Náisiúnta, agus ag an gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath le cabhair airgeadais ó Fhondúireacht Bhéaloideas Éireann.

Is féidir teacht ar na grianghraif seo ag <https://www.duchas.ie/ga/ppl/cbeg/315674934>.

CRÍOCH

Chun tuilleadh eolais a fháil, déan teagmháil le Clare Coughlan, clare.coughlan@dcu.ie; (01) 700 6577